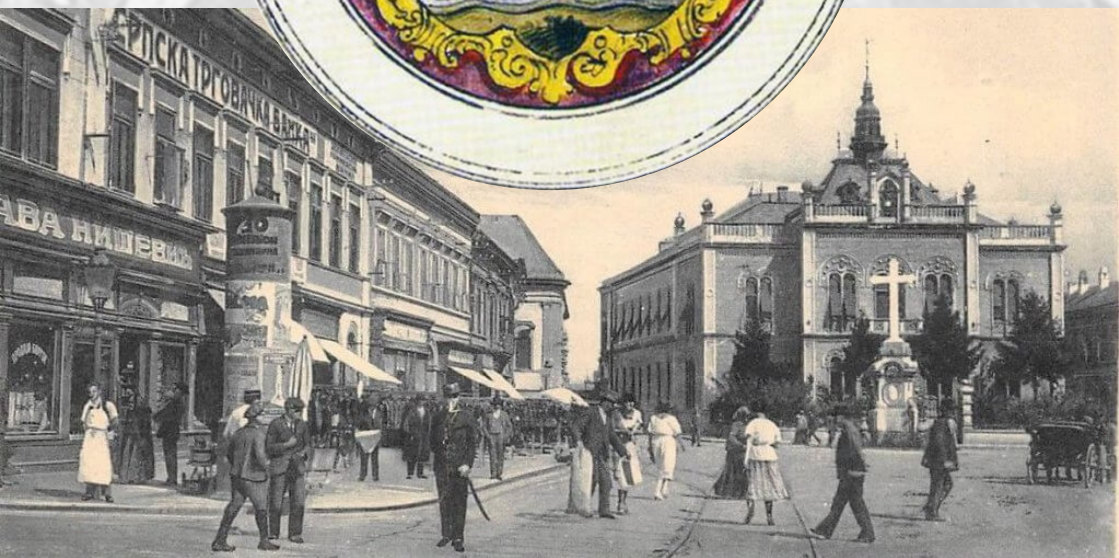
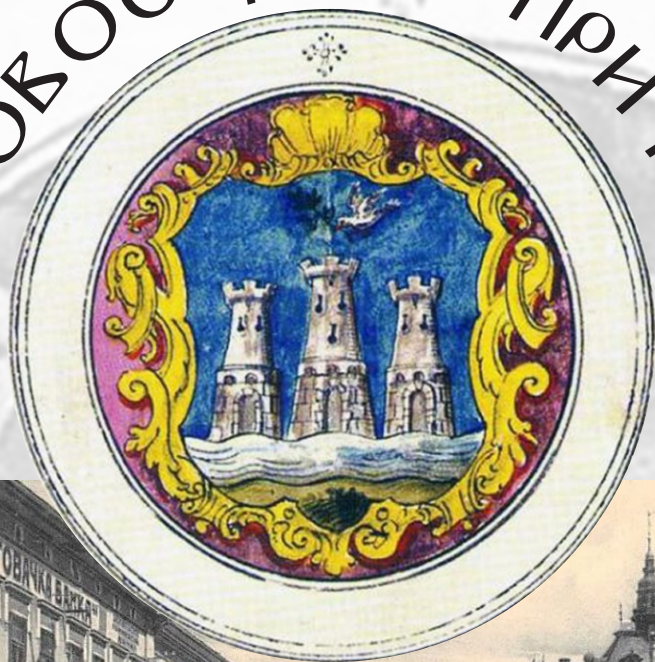

НОВОСАДСКЕ ПРИЧЕ

НОВОСАДСКЕ ПРИЧЕ

Пројекат „Новосадске приче“ је брошура која се бави причама које су део зајичајне историје и културе нашег Града. Такође приказују бројне податке о урбанистичком, културном, привредном, политичком, свакодневном и сваком другом развоју Новог Сада. Богата историјска баштина Новог Сада приказана кроз занимљиве приче и фотографије, које ће нас вратити кроз време и подсетити на настанак и развој данашњег Града.

НОВОСАДСКЕ ПРИЧЕ

ПРИЧА О НОВОСАДСКИОМ САЈАМУ

Стрељачка дружина “1790” није позната само као најстарији спортски клуб на овим просторима, него и као домаћин на чијем је спортском терену, прву – додуше тржишну утакмицу – одиграо и “Новосадски сајам”.

На тадашњем стрелишту, у улици Антона Чехова бр. 4 код дворца Еђшег, 1875. године организована је Прва занатско-индустријска изложба, где су произвођачи из Новог Сада, Беча и Будимпеште, своју робу излагали и продавали пред 15.000 посетилаца.

Посета је била више него охрабрујућа, па се у организацији економског одбора Бачко-Бодршке жупаније, на тадашњем стрелишту у Новом Саду, од 13. до 16. октобра 1888. организовала прва изложба пољопривредних производа у Новом Саду.

После Првог светског рата, богати новосадски предузетници и индустријалци, покренули су акцију за одржавање изложби занатских и индустријских узорака и пољопривредних производа. Тако је од 11. до 26. августа 1923. године приређена Прва новосадска изложба, која се у ствари сматра првом званичном у историји Новосадског сајма у Новом Саду.

Након 23 године “Трговачко занатска комора” тражила је од града да обезбеди 12.000 квадратних метара простора, на ком би се организовали наредни сајмови. Захтев је чекао реализацију, а трговци, пољопривредници и занатлије организовали су се на различите начине.

Тада је отворена и трговачко занатска изложба у згради некадашње Државне Мађарске католичке гимназије на Футошком путу, у данашњој згради средње Електротехничке школе. Посете су биле могуће сваког дана од 8 до 18 часова, а улазнице су коштале 10 динара. Изложбу је пратио каталог са списком излагача и огласним делом.

Да би сајамске манифестације постале високо професионалне и сталне, група новосадских трговаца и индустријалаца основала је “Акционарско друштво за изложбе и сајам узорака”. То друштво је прву међународну изложбу организовало од 27. септембра до 6. октобра 1930. године.

После тога организовање преузео је “Завод за привређивање изложби и сајмова” при пољопривредној комори Дунавске бановине, а удружење пољопривредника, инсистирало је на томе да се сајам и даље одржава у Новом Саду.

LIMAN

У првом плану (скроз доле) је Фрушкогорска улица, а иза слева је стара зграда школе Јован Поповић и Ђачко игралиште уз Дунав...

На месту где још није насут песак (баруштина иза зграда) је данас зграда Економског факултета.

Школа која се види је некадашња ОШ “Жарко Зрењанин” од 1-8.разреда док се није изградила нова зграда на Лиману 3. А после су порушили ове ниске зградице и куће на Лиману 2 дуж Фрушкогорске улице и изградили нове блокове зграда...

ЛЕПОТИЦА КОЈА ОДОЛЕВА ВРЕМЕНУ

На слици је Адамовићева палата, данас на Тргу младенаца...

Зграда је изграђена 1911. године по пројекту пештанских архитеката Гезе Маркуша и Фридеша Шпигела и представља прави бисер архитектуре.

У приземљу се налазио кафе-ресторан “Елита”, некадашња “Политика” и мајсторска радионица за поправку гитара.

БЕОГРАДСКА КАПИЈА

На слици видимо Београдску улицу, тада Јелачићеву улицу, сниману из правца “Београдске капије” 1910. године.

На другом крају је “Новосадска капија” коју су срушили кад су правили Мост краљевиха Томислава.

ПРИЧА О СРПСКОМ НАРОДНОМ ПОЗИРИШТУ

Након слома мађарске револуције, у оквиру аустријског царства, и одлуке Срба да првенствено ради свог интереса стану на страну Аустријанаца, 1849. године Декретом Бечког двора, формира се посебна аустријска покрајина – Војводство Србија и Тамишки Банат. Покрајина се састојала од делова Срема, Баната и

Бачке, а њом је управљао аустријски гувернер чије је седиште било у Тамишвару.

Буђење националне свести, које је тих година захватило Европу, дешавало се наравно и у историјским приликама у којима су живели Срби у Војводини. Један од видова борбе за националну слободу, војвођански Срби су имали и кроз деловање у култури. Бачке представе, приватне професионалне позоришне трупе и Српска читаоница на свој начин пружале су отпор властима у Бечу и Пешти. Тих година већина житеља у Новом Саду била је српске националности, велики број њих био је високо образован, а три четвртине имања и трговина у граду биле су у рукама Срба. Ти догађаји утицали су на то да се ураде и последње припреме за оснивање националног театра.

Светозар Милетић, Стеван Брановачки, Јован Ђорђевић, Јован Јовановић Змај и други тадашњи виђенији Новосађани имали су визију да позориште буде национална установа која ће имати задатак да путем драмске књижевности и глумачке уметности буди националну свест и подиже ниво културе Срба у Војводини, која је тада била део Аустријског царства.

UJVIDÉK. Varosi színház. - Städt. Theater.

Новоосновани театар није био државна установа, па је Српска читаоница формирала Друштво за Српско народно позориште, које ће се старати о њему и финансирати га. Међутим, одобрење за оснивање морало је да се чека од аустријског цара Франца Јозефа који га је потписао тек 1865. године.

Први управник СНП-а био је Јован Ђорђевић, који је на тој функцији био до 1867. године, када с половином глумаца, на позив кнеза Михаила одлази у Београд и оснива Народно позориште.

Један од првака Српског народног позоришта у његовој најранијој фази био је Пера Добриновић по ком је названа Мала сцена и чији споменик краси фронтални леви део травњака код главног улаза у зграду. Драга Спасић, по којој се зове улица на Лиману и Лаза Телечки, којем се град такође одужио за велики допринос у култури (такође има улицу која носи његово име), били су уз Перу Добриновића и Димитрија – Миту Ружића главни носиоци првих представа.

Први позоришни комади СНП-а били су према тексту Лазе Лазаревића “Пријатељи” и Лајоша Кевера “Мушки метод и женска мајсторија”, а одигране су у лето 1861. године.

Позориште је од самог почетка играло по Војводини, а гостовало је и ван ње.

БИЦИКЛИЗАМ ПАСИЈА

Тог кишног мајског дана 1961. године у Новом саду одржавала се бициклистичка трка.

На слици видимо Футошку улицу и угао са улицом Антона Чехова. Такође, видимо и нешто што ових дана постаје историја у Новом Саду – чувену жуту циглу.

Жута цигла коју ће по свему судећи и у улицама око Рибље пијаце ускоро заменити бехатон била је изузетно отпорна, али и врло клзава у кишним условима

Немачког барона са почетка 19. века Карла Фон Драјса историја помиње као првог возача бицикла. Имао је могућности да се игра и експериментише, па га је тамошња јавност виђала најчешће како гура него што вози тадашње двоточкаше. У том периоду настају и први модели који су се из деценије у деценију 19. века мењали док нису дошли до изгледа какав нам је познат данас.

ОД МУСОЛОНИЈА ДО ЗМАЈА

КАКО СУ МЕЊАНА ИМЕНА УЛИЦА КРОЗ
ИСТОРИЈУ

Краља Александра 1745-1918: Хауптгассе, Хергассе, Ури утца, улица Кошута Лајоша, Главна улица, Господска улица 1918-1941: Регента Александра, Краља Александра 1941-1944: Хитлер Адолф утца 1944-2000: Краља Александра, Генералисимуса Стаљина Александра Ранковића, Народних хероја, Краља Александра

Футошка улица 1745-1918: Футакер Гассе, Јуденгассе, Зсидо утца, Футаки утца, Осечка улица, Футошка улица, Ракоцзу Ференц ИИ ут, Футошки пут 1918-1941: Футошка улица, Јеврејска улица, Футошки пут, Краља Петра Другог 1941-1944: Ракоцзу Ференц ИИ утца, Футаки ут 1944-2000: ЈНА, Булевар Едварда Кардеља, Булевар револуције, Футошка улица

Пашићева улица 1745-1918: Курсхненгассе, Сзуцс утца, Габона утца, Велика чаршија, Ћурчијска улица 1918-1941: Николе Пашића 1941-1944: Јокаи Мор утца 1944-2000: Николе Пашића, Светозара Марковића, Пашићева улица

Улица Данила Киша 1745-1918: Дреи-Геиген-Гассе, Клеине-Унгар-Гассе, Спиллергассе, Клеине-Јуден-Гассе, Харом хегеду утца, Спиллер утца, Кис зсидо утца, Магуар утца, Три виолине улица, Мала мађарска улица, Шпилерова улица, Мала јеврејска улица, Мађарска улица 1918-1941: Мађарска улица, Луја Бартуа 1941-1944: Магуар утца 1944-2000: Луја Бартуа, Аугуста Цесареца, Данила Киша

Змај Јовина 1745-1918 Хауптгассе, Фо утца, Лајоша Кошута, Главна 1918-1941 Краља Петра Првог 1941-1944 Мусолини утца 1944-2000 Краља Петра Првог, Маршала Тита, Змај Јовина

НОВОСАДСКЕ ПРИЧЕ

НОВОСАДСКЕ ТРГЧЕ

2022. ГОДИНА

ПРОЈЕКАТ ПОДРЖКА ГРАДСКА УПРАВА ЗА КУЛТУРУ ГРАДА НОВОГ САДА